

Лукашенко С.*

РЕФОРМА МІЖНАРОДНОЇ ВАЛЮТНОЇ СИСТЕМИ: ІНІЦІАТИВА ПАЛЕ-РОЯЛЬ

Недоліки міжнародної валютної системи ставлять під сумнів її здатність виконувати основну мету, а саме: «... забезпечити основу, яка сприяє обміну товарів, послуг і капіталу між країнами, і підтримує стійке економічне зростання» (стаття IV угоди Міжнародного валютного фонду) [1]. Ці недоліки включають наступне:

- Неєфективний процес глобальної адаптації. На сьогоднішній день відсутня ефективна глобальна структура управління для того, щоб економічна і фінансова політика різних країн, що проводиться на національному рівні, узгоджувалася між собою і сприяла глобальній стабільності. МВФ був призначений для забезпечення цієї структури, але був недостатньо ефективним.

- Дестабілізуючі потоки капіталу.
- Надмірні коливання валютних курсів і їх відхилення від основи.
- Надмірне розширення міжнародних резервів [2].

Дуже мало уваги було приділено важливості міжнародної валютної системи і нинішня криза актуалізувала питання її реформування. Одним з прикладів перспективних, всеосяжних програм реформ є доповідь ініціативи Пале-Рояль. В рамках цієї ініціативи, Мішель Камдессю, Олександр Ламфалуссі, і Томмазо Падоа-Скіуппа зібрали групу з 18 чоловік з 15 країн для вироблення сумісного підходу до реформи глобальної валютної системи [3]. Заслуга доповіді ініціативи Пале-Рояль полягає в тому, що вона має комплексний характер і містить конкретні пропозиції. Слід розглянути п'ять особливостей доповіді.

По-перше, в доповіді міститься заклик про внесення поправок до Статей Угоди МВФ, щоб встановити для кожного члена МВФ обов'язок сприяти не тільки внутрішній стабільності, але і глобальній економічній і фінансовій стабільності. Деякі спостерігачі стверджують, що нинішня стаття IV МВФ встановлює цей обов'язок, але не так, як це було інтерпретовано.

По-друге, доповідь закликає до створення норм, застосовних для всіх членів, але, зокрема, системно важливих країн, відносно їх політики і економічної та фінансової діяльності. Якщо країна не виконуватиме свої зобов'язання, це призведе до санкцій.

По-третє, в доповіді признається, що феномен глобальної ліквідності ще погано вивчений і, по суті не визначений. У доповіді також признається, що МВФ грає важливу роль в цій області, не тільки відносно зміцнення взаєморозуміння, але і в моніторингу контролю за рухом капіталу. Також автори доповіді рекомендують розглянути декілька способів підвищення ролі МВФ як головного міжнародного кредитора останньої інстанції.

По-четверте, в доповіді є ряд пропозицій для розгляду відносно спеціальних прав запозичення (SDR). Цей набір рекомендацій є спірним, але питання, що стосуються ролі SDR заслуговують серйозного розгляду.

* аспірант Інституту світової економіки та міжнародних відносин НАН України
Науковий керівник: к.е.н. Панфілова Т.О.

Нарешті, доповідь ініціативи Пале-Рояль містить декілька пропозицій щодо системного управління з метою підвищення ролі МВФ в системі. Основне питання, чи буде G-20 працювати поза системою або в рамках більш всеосяжної системи.

В кращому разі, можна сподіватися на діалог, що приведе до еволюції системи, але фундаментальна реформа глобальної валютної системи, ймовірно, залишиться поза досяжністю. Основними причинами для такої відсутності прогресу, по-перше, є неприйняття країнами, зокрема, членами G-20, обов'язку сприяти глобальній економічній і фінансовій стабільності, і по-друге, відсутність консенсусу про те, що потрібно виправити в нинішній системі.

Що стосується сприяння глобальній економічній і фінансовій стабільності країни сьогодні добровільно співпрацюють в рамках таких механізмів, як Рада фінансової стабільності. G-20 узяла на себе зобов'язання приймати і адаптувати національну політику, яка покликана сприяти глобальній стабільності. Але країни не мають ніякого формального зобов'язання піддавати свою політику світовим стандартам. В даний час зобов'язання, закріплені в статтях угоди МВФ, обмежені забезпеченням внутрішньої і зовнішньої стабільності кожної окремої країни самої по собі.

Що стосується того, що потрібно виправити в світовій валютній системі, думки і пріоритети різноманітні. В результаті глобальної економічної і фінансової кризи представники Франції і низки інших країн були зосереджені на ролі долара в міжнародній валютній системі. Представники інших країн основну увагу приділяють міжнародним потокам капіталу.

Третій напрям обговорення світової валютної системи включає потенційні проблеми, пов'язані з поточним платіжним балансом і недоліками глобального процесу перебудови. Коли національна політика обмежується внутрішніми проблемами, в значній мірі ігноруючи побічні ефекти для інших країн, її наслідки для глобальної економіки і фінансової системи можуть бути несприятливими. Реформа міжнародної валютної системи повинна бути всеосяжною, і повинна укріпити МВФ як центральну установу системи.

Список використаної літератури:

1. Стаття соглашения МВФ. <http://www.imf.org/external/pubs/ft/aa/rus/index.pdf>
2. Reform of the international monetary system. The Palais-Royal initiative, January 18, 2011
3. Veterans of the System// Finance & Development, March 2011, Vol. 48, No. 1
4. International Monetary System Reform: Will the G-20 Make Significant Progress? G20 Monitor contribution by Edwin M. Truman, 22 February 2011. <http://www.bruegel.org/>